

Становище

от

Доц. д-р Велислава Карагенова

АМТИИ „Проф. А. Диамандиев“, катедра „Пиано и акордеон“

За дисертационен труд **„Музикалнокултурни основания и интерпретационни особености на китайското клавирно изкуство от четиридесетте години на XX век до днес“**

Су Ригега

Су Ригега получава бакалавърска степен в Музикалната академия в Тиендзин - Китай в класа по пиано на доцент Джан Джиа, и Магистърска степен в Йоркския университет – Англия през 2019г. под ръководството на проф. Якоб Фихтер. От 2021г. е докторант по пиано към Клавирна катедра, където постъпва с отлична оценка, неин научен ръководител е проф. д-р М. Кръстева. Реализира многобройни концертни участия, в които включва и произведения от китайски композитори, намерили място в дисертационното ѝ изследване. Представената автобиография разкрива докторант Су Ригега като личност със сериозни интереси и компетентност в избраното поле на изява.

Обект на изследването на настоящия дисертационен труд е творческото наследство на петима китайски композитори, творили след 40-те години на 20-ти век - Чу Уан-хуа, Сун И-цян, Хуан Ан-лун, Джан Джао и Джан Шуай. Изборът на тези имена не е случаен. Според субективното мнение на докторанта произведенията на творците ярко отразяват духа на епохата, развитието и динамичните промени в китайското клавирно изкуство, в процеса на приобщаване към световната музикална култура. Поставеният акцент върху художествено-естетическите особености и интерпретационната проблематика на произведенията предопределя практико-приложния аспект на дисертационния текст в симбиоза с теоретичния поглед върху композиционния стил на творците и историческия

обзор на времето. Детайлният поглед, целящ да осветли избраната тема, определя и актуалността на изследването.

Трудът е структуриран в 5 глави, с Увод, Заключение и Приноси на изследването.

Прави впечатление ясният модел в структурната логика на дисертацията – кратки биографични и творчески данни за композитора, представяне на творчеството му - в контекста на времето, идеята за национална принадлежност. Индивидуалният композиционен стил е представен чрез анализ на избрани творби, в който личният изпълнителски поглед на Су Ригега е ясно изразен и убедително защитен. В същото време в този строго организиран структурен модел тя съумява да намери онзи ракурс, който да индивидуализира творческия маниер на всеки композитор по отношение на композиционни средства - мелодия, ритъм, тембър, хармония. Детайлният фокус върху тях, върху композиторската палитра, акцентът върху семантичната роля на интервали, акорди и украшения за естетическото внушение на китайските творби разкрива докторант Су Ригега като задълбочен, сериозен и наблюдателен изследовател.

Първа глава представя композитора Чу Уан-хуа и неговите творчески търсения по пътя на взаимодействие и интеграция на двете различни композиционни системи – китайска и западноевропейска. Акцент е поставен върху отношението на композитора към хармонията, към емоционалната натовареност в характеристиката на акордите, към постигането на напрежение чрез функционалност, което допълва онова, което липсва в спецификата на пентатоничната гама. Композиторът оценява колористичните възможности на съзвучията.

Втора глава представя Сун И-цян. Неговият творчески път на композитор надскача половин век. Докторантът подчертава създаденото от твореца като свързващо звено между поколенията, по пътя на развитието на клавирната музика в Китай. Су Ригега систематизира четири специфични аспекта в творчеството му:

- 1) водещата роля на фолклорните елементи;
- 2) органичното им взаимодействие със западните композиционни техники
- 3) интересът към фолклорното многообразие на различните райони в Китай;

4) присъствието на съвременните европейски тенденции.

Трета глава предлага обзорен поглед върху произведенията за пиано на Хуан Анлун. Ярката фигура на Х. Анлун е обрисувана през два основни естетически принципа, съпътстващи творческото му верою за художествената честност и чувство за справедливост – „любовта побеждава омразата“ и „красотата побеждава грозното“. Творческата концепция на Хуан Анлун за „център на тоналността“ е „силата“, която оформя композиторската му индивидуалност. Хуан Анлун свързва в едно концепциите за политоналност и традиционната китайска пентатоника, тяхната зависимост една от друга, оформя промяната в традиционната тоналност, при която липсва хармонична функционалност. Именно върху тази творческа стилова индивидуалност е насочен фокусът на изследването в трета глава.

Глава четвърта поставя в центъра композициите на Джан Джао и акцентира върху ролята на ритъма в творчеството му, във всички негови проявления – смяна на размер, игра на акцентуацията, промяна в дължината на фразата/структура. Детайлът в ритъма придава оригиналност и динамика на неговите творби. Обект на коментар са и различните техники на звукоизвличане и изявената роля на тембъра в музиката на Джан Джао.

Композиторът Джан Шуай и цикълът му Три релюдии са обект на Глава 5. Написана през 1998 г. творбата експериментира по посока на изкуството на джаза. Познавам тази музиката, характеризираща се с маниакално безпокойство, безразсъдна импулсивност, мистериозна фантазия и интелигентна духовност, която изразява пламенните копнежи на съвременната младеж. Присъствието ѝ в дисертацията удачно очертава новите тенденции в китайското клавирно изкуство по пътя към глобализация и жанров синтез.

Разгръщането на музикално културната връзка национално-универсално протича в Китай в различни посоки. В творчеството на китайските композитори, тя се оформя с целия спектър от проблеми, които я съпътстват и които намират отражение в личния композиторски прочит, в индивидуалното съзнание на всеки творец – баланс между традиция и съвременност, прояви на промяна в художественото мислене, навлизане на нови идеи и нов език, нова изразност. Търсенето на актуалност, постигането на

индивидуален творчески почерк е тясно обвързано и с мястото на традиционната музика, и ролята на всеки един нейн елемент – мелодия, ритъм, инструментариум, лад, които се превръщат в ценен музикален ресурс за постигане на оригиналност. Всички тези процеси намират място в дисертационният труд, коментирани през творчеството на конкретни личности в личния субективен прочит на докторант Су Ригега. В труда се усеща естественото присъствие на изпълнител практик, тясно свързан със спецификата на една оригинална, интригуваща музика, с достатъчно богат теоретичен фундамент и ясен изказ.

Коментиран е езикът на творбите по отношение на жанрови характеристики, звукова символика. Поставен е акцент върху композиционните техники и изразни средства, мелодическия език, хармония. Специално внимание е отделено на клавирната фактура и породените от нейната специфика изпълнителски проблеми. Това ми дава основание да оценя високо представените изпълнителски анализи и тълкувания и да приема представените от Су Ригега приноси на изследването.

На фона на казаното дотук, бих предложила на уважаваното жури да присъди образователната и научна степен „Доктор“ на докторант Су Ригега.